

Memo

Voor: Rondvraag college 04 oktober 2022.

Van: portefeuillehouder S. Werkman (in samenspraak met T. Gillissen).

Datum: 03 oktober 2022.

Onderwerp: Ontwikkeling Lokale Lasten 2023 – 2026 ten behoeve van beantwoording vragen op motie hiertoe.

Voorgesteld besluit

1. Instemmen met de inhoud van de memo.
2. De memo als collegememo aan de raad zenden.

Aanleiding

In de raadsvergadering van 04 juli 2022 heeft de gemeenteraad de motie 'Lastendruk beperking afvalstoffenheffing' aangenomen / de portefeuillehouder de toezegging gedaan opvolging te geven aan deze motie.

In de motie van de PU worden de overwegingen aangevoerd dat in deze tijden iedereen in de huishoudportemonnee geraakt wordt en dat de jaarrekening 2022 van gemeente Noordoostpolder een positief resultaat geeft van € 7,5 miljoen. In de motie wordt de mening weergegeven dat:

1. het wenselijk is dat de lastendruk voor de burgers van de Noordoostpolder, waar mogelijk, wordt beperkt;
2. de risico's die in de komende jaren op ons afkomen in voldoende mate afgedekt moeten blijven door de reserves;
3. er meer informatie is om in bij de begroting 2023-2026 te kunnen beoordelen of beperking van de lastendruk van de afvalstoffenheffing mogelijk is en voor welk percentage.

Het verzoek van de raad aan het college is om met het oog op beperking van de lastendruk, een doorrekening op te stellen van de financiële effecten voor verschillende stijgingspercentages van de afvalstoffenheffing voor de komende jaren en deze, in de aanloop naar de begroting, direct na de zomer voor te leggen aan de raad.

Inleiding

Het moment voor een doorrekening zoals gevraagd door de raad was mede afhankelijk van de mogelijkheid van de afvalinzamelaar en -verwerker om de gegevens voor 2023 en verder te leren en van de beschikbaarheid van de uitvoeringsinformatie van de begroting 2022. Door middel van deze memo geeft het college inzicht in de gegevens voor de meerjarenbegroting 2023 – 2026, waarbij wordt aangetekend dat de kosten, baten en tarieven nog niet definitief zijn. De definitieve data zullen beperkt kunnen afwijken van de data in deze memo.

Ontwikkeling lasten 2022 / 2023

In 2022 zijn de lasten voor inzameling en verwerking van huishoudelijk afval gestegen als gevolg van de nieuwe dienstverleningsovereenkomst (DVO) met Huisvuilcentrale (HVC). Voor 2022 worden de lasten begroot € 6,1 miljoen en voor 2023 is de indicatie dat de lasten verder stijgen naar € 6,989 miljoen. De belangrijkste oorzaken van de lastenstijging zijn:

- op grond van de met HVC overeengekomen ingroeieregeling ontvangen we in 2023 minder korting (+ € 200.000);
- de mondiale situatie leidt tot hoger dan normale prijsstijgingen/indexaties (+ € 155.000);
- een verlaging van de Nedvang vergoeding voor ingezameld PBD materiaal (+ € 800.000), en;
- hogere kosten voor afvoer en verwerking grond (+ € 500.000).

In totaal nemen de lasten voor het product afval voor 2023 met circa 14% toe ten opzichte van 2022. In zijn raadsvergadering van 8 november 2021 heeft de raad besloten om eenmalig een korting van € 19 per aansluiting te geven op de afvalstoffenheffing 2022. Het hierdoor ontstane tekort van € 367.367 wordt gedekt uit het begrotingsresultaat 2022. Het gevolg van de korting is dat het percentage kostendekkendheid voor het product afval uitkomst op 94%, waar het beleid kostendekkendheid is.

De nu bekende (voorlopige) data voor de kosten van het product afval voor 2023 leiden tot een verhoging van de tarieven voor afvalstoffenheffing van circa 22%, wat neerkomt op een gemiddelde stijging van ongeveer € 64 per huishouden.

Uitgangspunten

De uitgangspunten voor de berekeningen van de tarieven voor 2023 zijn:

- de begrote afvallasten voor 2022 zijn aangevuld met begrote bedragen voor 2023;
- gelijkblijvende niveaus voor de stromen in en van het afvalaanbod, opbrengsten grondstoffen en dienstverlening in 2024 – 2026;
- normalisering van de mondiale situatie/prijsstijgingen vanaf 2024 (jaarlijkse prijsindexatie 3% 2024 t/m 2026);
- het eindigen van de ingroeieregeling met de HVC (per 2024 geen korting meer op de DVO-tarieven);
- kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing;
- De reserve afvalstoffenheffing per 31 december 2021 ad € 435.434 wordt niet eerder ingezet voor tariefegalisatie voor de meerjarenbegroting 2023 – 2026 nadat de realisatie bekend is van de begrotingsuitvoering over het jaar 2022.
- De tarieven worden door het college aan de raad voorgelegd ter vaststelling voor zijn vergadering van 14 november.

De nu bekende data geven het volgende beeld voor het product afval:

ASH 2023 e.v. 100% kostendekkend	2022	2023	2024	2025	2026
Aantal aansluitingen / huishoudens	19.475	19.475	19.475	19.475	19.475
Totaal lasten begroot	€ 6.104.680	€ 6.989.469	€ 7.407.153	€ 7.629.368	€ 7.797.749
Stijging totaal lasten t.o.v. jr-1		€ 884.789	€ 417.684	€ 222.215	€ 168.381
Stijging totaal lasten (%) t.o.v. jr-1		14,5%	6,0%	3,00%	2,21%
* Via tarief ASH	€ 5.737.413	€ 6.989.469	€ 7.407.153	€ 7.629.368	€ 7.797.749
* Eenmalige korting bij vaststelling begroting 2022	€ 367.267				
* Dekkingspercentage ASH	94%	100%	100%	100%	100%
Stijging via tarief ASH t.o.v. jr - 1		€ 1.252.056	€ 417.684	€ 222.215	€ 168.381
Stijging tarief ASH t.o.v. jr -1		21,8%	6,0%	3,0%	2,2%
Stijging gemiddeld ASH t.o.v. jr-1		€ 64	€ 21	€ 11	€ 9
Stijging gemiddeld ASH t.o.v. cumulatief		€ 64	€ 86	€ 97	€ 106
Gemiddeld tarief ASH	€ 295	€ 359	€ 380	€ 392	€ 400

N.B.: De data in het staatje betreffen voorlopige bedragen en voorlopige tarieven. De definitieve bedragen en tarieven zullen naar verwachting circa € 2 per huishouden lager liggen dan hierboven gepresenteerd. Voor 2023 bedraagt de gemiddelde tariefsstijging circa 22% en deze loopt op naar gemiddeld circa 33% voor 2026, ten opzichte van basisjaar 2022. Voor zowel de ontwikkeling van het aantal huishoudens als de lasten/baten is uitgegaan van de nominale lijn.

In het overzicht zijn de gemiddelde tarieven per jaar weergegeven. Voor de tariefbepaling dient er rekening mee te worden gehouden dat gemeente Noordoostpolder twee verschillende tarieven hanteert; een tarief voor éénpersoonshuishoudens en een tarief voor meerpersoonshuishoudens en voor beide typen huishoudens een deel variabel tarief hanteert. Gemiddeld komen de totale kosten (vast en variabel) voor de jaren 2022 – 2026 uit op € 295 voor 2022 naar € 400 voor 2026. De stijging van de kosten is procentueel gelijkelijk verdeel over de vaste en variabele tarieven. De verhouding tussen het vaste deel van het tarief en de tarieven voor het variabele deel kan de raad naar behoefte gewijzigd vaststellen. De raad kan daartoe voorbeeldberekeningen aanvragen, mocht hij bepaalde varianten met verhoudingen uitgewerkt willen hebben.

Conclusie

De tarieven voor de afvalstoffenheffing stijgen voor 2023 met 22%, oplopend naar 33% voor 2026, beiden ten opzichte van het basisjaar 2022.

Aangezien de lastenstijging afvalstoffenheffing betreft, is bij het voornemen om een korting te verlenen op de tarieven de beleidslijn deze korting te dekken uit de reserve afvalstoffenheffing. Bij ontoereikendheid, en een blijvend streven om voor één of meerdere jaren korting te geven, is de reserve beleidsplan de aangewezen dekkingsbron voor korting. De begrotingsresultaten voor de jaren 2023 tot en met 2026 worden niet als dekkingsbron vermeld, aangezien er in de aan te bieden meerjarenprogrammabegroting 2023 – 2026 geen positieve begrotingsresultaten te onderkennen zijn.

Voor de eenvoud voor het berekenen van kortingsvarianten wordt de raad meegegeven dat uitgegaan kan worden van ongeveer 20.000 huishoudens (in de tarievenberekeningen is gerekend met 19.475). De raad heeft gevraagd om varianten van kortingen. Het college veronderstelt met deze memo, waarin de totale lasten en het aantal huishoudens zijn weergegeven tegemoet te komen aan de vraag van de raad doordat de raad nu zelf binnen een maximale bandbreedte bepalen kan hoe hij met de

geschetste tariefsontwikkeling om wil gaan. Mocht de raad ondersteuning willen bij het uitwerken van specifieke varianten, dan zal het college dat verzorgen.

Kanttekening

1. Afhankelijk van verdere vragen van de raad kan een uitwerking in varianten worden gemaakt, waarbij (uitvoerings)technisch alleen een vast bedrag aan algemene korting kan worden verwerkt aan inwoners die voor afvalstoffenheffing betalen.
2. Voor varianten die kunnen worden overwogen, wordt meegegeven dat elke € 1 korting voor een huishouden op de aanslag gemeentelijke belastingen voor de begroting een effect geeft van circa € 20.000. .
3. Het Coelo volgt jaarlijkse de ontwikkelingen op het gebied van de gemeentelijke belastingen. Voor transparantie en presentatie is het van belang om de tarieven vast te stellen conform het gemeentelijke beleid: kostendekkend. Bij een algemene korting op de belastingenaanslag blijft het beeld in de Coelo-presentaties voor iedereen te volgen en reëel. Bij een tijdelijke verlaging van één van de tarieven, is dat niet het geval. Wanneer daarna voor een volgend jaar weer het normale tarief wordt vastgesteld, geeft dat in de presentatie een stijging weer zonder dat het effect van de tijdelijke verlaging tot uitdrukking komt. De kans is reëel dat dit op een negatieve wijze in de media wordt opgepakt, omdat uit de gegevens niet valt op te maken dat de stijging voortkwam uit een vermindering of vervallen van korting.